ફીકાહની શરૂઆતનો થોડોક હીસ્સો.

યોજક અને પ્રકાશક

નુરમહંમદ નસીરૂદીન કોચબીલ્ડર

નં. ૨૨ લેમીંગટન રોડ મુંબઇ નં. ૮

આવૃતી ૧ લી   નકલ ૫૦૦

***

કીંમત ૦-૮-૦

ફીકાહની શરૂઆતનો થોડોક હીસ્સો.

પ્રયોજક અને પ્રકાશક,

નુરમહંમદ નસીરૂદીન કોચબીલ્ડર

નં. ૨૨ લેમીંગટન રોડ મુંબઇ નં. ૮

આવૃતી ૧ લી   નકલ ૫૦૦

કીંમત ૦-૮-૦

ધી "અમરસિંહજી" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં

પઠાણ નુરખાન અમીરખાન વકીલે છાપ્યું.

લાલ દરવાજા—અમદાવાદ

પ્રસ્તાવના.

યા ઇલાહી યા ઈલાહી યા રહીમ,
યા હલીમો યા હકીમો યા કરીમ.
અબ બહકકે મુસ્તફાએ ફાતેમા,
તુ હમારા ખએરસે કર ખાતેમા.
મુસ્તફાપર જાન મેરી હે નીસાર,
આલ ઔર અસ્હાબપરભી બારબાર.

બાદ હમ્દો સનાના આ અમુક ગઝલો માટે કેટલોક ખુલાસો કરવો વ્યાજબી ધારી આ પ્રસ્તાવના લખી છે જે ધ્યાન પુર્વક વાંચવાથી તેનો હેતુ સમજાઈ જશે.

અસલ આ ગઝલોના લખનાર પીર મશાયખ (રહે૦)—નામી બુઝુર્ગનો જન્મ મુબારક, હીજરી ૧૦૬૦ [એક હજાર સાઠ] માં કડી પાસેના જંતરાલી ગામમાં થયો હતો અને તે ઝમાનો બાદશાહ આલમગીર ઔરંગઝેબની સલ્તનતનો હતો. વીસ વરસની ઉમર સુધી આપે કંઇ ઇલ્મ હાસીલ કર્યું નહોતું પરંતુ મજકુર ઉમરે પહોંચતાં મુમન કોમ (કે જે પોતાના વડવાઓના હાથે કુફ્ર તજી ઈસલામથી મુસર્રફ થયા હતા તેઓ) ની ઈસલામ પ્રત્યેની બેપરવાઈ, તેમજ

તેમનું દીની બાબતોથી અજ્ઞાનપણું જોઇ તેમને હિદા-યત કરવાનો જુસ્સો ઉત્પન્ન થયો પણ ઇલ્મની ગેર-હાજરીના લીધે ઘણીજ દીલગીરી પેદા થઇ. વય પહોં ચી જવાથી ઇલ્મ હાસીલ કરતાં પણ ઘણી મુશકેલી નડી. પરંતુ એક રાત્રે ખ્વાબ (સ્વપના) માં ખત્મુન નબી હજરત મોહંમદ મુસ્તફા (સલ૦) આવી, લબ-થી લબ મેળાવી નેક બશારત આપી જેથી આપને બહુજ ઇલ્મ હાસીલ થયું અને મજકુર ઇલ્મના પ્રતાપે મુમનોને રાહે રાસ્ત તરફ દોરી, કેટલીક કીતા-બો લખી આપી જે હાલમાં પણ મુમનો પાસે જુના ગુજરાતી હરફ તથા અમદાવાદી જુની ઉર્દુ ભાષામાં મૌજુદ છે અને તેને પઢે છે.

આપે લખેલી કિતાબોના કાગળોનું વજન લગ ભગ ચૌદ મણના આસરે અંકાય છે અને ફીકાહ, હદીસ, મકતુલનામા, તરીકત, મએરાજનામા, નુર-નામા, ખુલફાએ રાશેદીન વીગેરે નામોથી મજકુર કિતાબો મશહુર છે. સદર કિતાબો નકલ કરવાવાળાના અભાવે ઘણીજ જુજ છે અને ઘણા ખરા ગામ-ડાઓમાં તો બીલકુલ નથી તેમ કહીએ તો પણ ચાલે. હજુ સુધી મજકુર કિતાબોમાંથી એક પણ છપાણી નથી અને વળી હાથે લખાયેલ જુના હરફ તો એવા છે કે જેને સાધારણ ભણેલ તો વાંચી પણ શકે નહીં, જેથી ઘણા મુમનો કિતાબોમાંની નસીહતોથી બીલકુલ બેખબર રહ્યા. મુમનોના આ અજ્ઞાનપણાનો તથા પીરોની બેપરવાઇનો લાભ કેટલાક ગેરમઝ-હબીયોએ એ લીધો, કે મજકુર કિતાબો તથા પીર

મશાયખ તેમજ બીજા પીરો તથા બધા મુમનો શીયા મઝહબના છે એવું બીજી ભાઈબંધ કોમોમાં ઘણું જુઠ ફેલાવ્યું; બલ્કે ખુદ મુમન કોમમાં પણ ઘુસી, મુમનોની જાહેલીયતનો લાભ લઇ, મઝહબી ફીસાદ નાંખી આપસમાં લડાવી માર્યા છે.

આવો કટોકટીનો મામલો જોઇ, પીર મશાયખ (રહે૦) ના હાથે લખાએલી કીતાબો છપાવવાની જરૂરત જણાઇ આવી જેથી તેમની લખેલી "ફિકાહનો થોડોક હીસ્સો" કિતાબની સુરતમાં મ્હેં બ્હાર પાડયો છે. આં કિતાબ જોવાથી મજકુર બુઝુર્ગે હનફી મઝબની કરેલી તારીફ તથા પોતાનો પણ બતાવેલો તેજ (હનફી) મઝહબ, તેમજ મુમનોને પણ મજકુર મઝહબના મુકલ્લીદ થવા કરેલી તાકીદ વીગેરે બહુજ ખુલ્લી રીતે જણાઇ આવે છે.

પબ્લીક આ કીતાબ જોવાથી સમજી શકશે કે, મુમનકોમ ઉપર તથા તેમના બુઝુર્ગો ઉપર શીયા મઝહબનો જે ઇલઝામ કેટલાક ગેરમઝહબીઓ મુકે છે તેમાં કેટલું વજુદ છે. તેમજ મુમન કોમ પણ આ કિતાબ જોઈને લાભ લેશે યાને બહેકાવનારાઓના ફરેબમાં ન આવતાં પોતાના અકીદા પર મજબુતીથી રહી તે પ્રમાણેના દરેક અમલ કરશે.

'મુમનમિત્ર' નામનું માસીક કે જે મુમન કોમની બહેતરી અર્થે લગભગ બે વર્ષથી નીકળે છે તેમાં કેટલાક બ્યાન પીર મશાયખ (રહે૦) ની લખેલી " ખુલફાએ રાશેદીન " ના છપાયા છે અને તેથી

ઘણોજ ફાયદો જણાયો છે. તે સિવાય મજકુર બુઝુ-ર્ગની લખેલી કિતાબોમાંથી કોઇ કિતાબ છપાણી નથી અને અમારી તરફથી આ પહેલ છે.

ઘણાઓ તરફથી મને એવી સૂચના મળી હતી કે, ફિકાહની આખી કિતાબ બ્હાર પાડવી પરંતુ મ્હેં તે સાહસ ખેડવા અગાઉ, ફિકાહની શરૂઆતના થોડાક બ્યાન નમુના દાખલ પબ્લીક સામે રજુ કર્યા છે જે પસંદ આવવાથી તેમજ તે તરફ ઘટતું ઉત્તેજન મળવાથી ઇનશાઅલ્લાહ મજકુર સંપૂર્ણ કિતાબ બહાર પાડીશ. આ કામમાં મને જનાબ મુનશી ઇબ્રાહીમ પીરમહંમદ એડીટર "મુમન મિત્ર" તરફથી પ્રુફ વીગેરે જોવામાં તેમજ વ્યાજબી સૂચના આપવામાં સારો ટેકો મળ્યો છે જે બદલ આ તકે તેમનો અંતઃકરણ પુર્વક આભાર માનું છું.

દીવાને મશાયખમાંની ફસલોમાંથી ફિકાહ નામની ફસલની શરૂઆતની આ ગઝલો છે અને તેના હજારોના હીસાબે ચાલુ નંબર છે પરંતુ આમ લોકો તેને સમજી શકે નહીં, જેથી એક બેથી નંબર નાંખ્યા છે. બેતોના નંબર અમારી તરફથી લગાડવામાં આવ્યા છે, તેમજ પાનાના નંબર નીચે નાંખ્યા છે તે ધ્યાનમાં રાખવાનું છે-

છેવટે વાંચક બિરાદરોને મારી નમ્ર વિનંતી છે કે આ મારૂં શરૂઆતનું સાહસ છે જેથી કાંઇ ભુલો રહી ગઈ હોય તો તે બદલ ક્ષમા કરી મને મજકુર ભુલોથી વાકીફ કરશો બલ્કે તે ઉપરાત બીજી

પણ જે કંઇ વ્યાજબી સુચના મળશે તો આયંદા સંપૂર્ણ કિતાબ છપાવતી વખતે તેનો ખ્યાલ રાખવામાં આવશે. માટે ઉમ્મીદ કરૂં છું કે સમજદાર ભાઇયો તાઅસ્સુબી ન રાખતાં, મને આ દીની કામમાં પુરતો ટેકો આપી, મારી હિમ્મતને વધારશે તો હું મારાથી બનતી ફર્જો અદા કરવામાં પાછો હઠીશ નહીં.

પ્રગટ કર્તાના સલામ.

વસીલતુન નજાત.

જનાબ મૌલાના શાહ અબદુલ અઝીઝ મોહદ્દીસે દેહલ્વી સાહેબની બનાવેલી "ફતાવાએ અઝીઝી" માંના એક ફતવાનું આ ભાષાંતર છે, જેમાં કુરઆને મજીદ તથા ઈમામો (રદી૦) ના કૌલોથી સુન્નત જમાતનું શ્રેષ્ટપણું બહુજ સારી રીતે સાબીત કરવામાં આવ્યું છે. ગુમરાહોથી બચવા માટે આ એક ઉમદામાં ઉમદા સાધન છે જેથી દરેક ઈસલામીએ એકેક નકલ તો જરૂર પાસે રાખવીજ જોઇએ

પાકુ પુઠુ કી. રૂ. ૧ કાચુ પુઠુ કી. આના ૧૦

લખોઃ– મેનેજર મુમન મિત્ર

મુંબાઇ નં. ૭

મુમન મિત્ર માસીક.

મુસલમાનોની અને ખાસ કરી મુમનોની આર્થીક, નૈતીક તેમજ સંસારીક બાબતોપર હિમ્મત સાથે ચર્ચા કરનાર અને તે ઉપરાંત ખરી સલાહ આપનાર આ માસીક, લગભગ સવાએ વર્ષથી દર ઈસલામી માસની શરૂઆતમાં રેગ્યુલર ટાઇમે બહાર પડે છે. તેના લખનારાઓ, હાલમાં મુમનોમાં જાગેલો મઝહબી કુસંપ દુર કરવા અને આપસમાં ઇત્તેહાદ (સંપ) વધારવા લેખો લખી બહુજ સારો પ્રયાસ કરે છે બલ્કે મુમનોનું પછાતપણું કોને આભારી છે તે બતાવી, બીજી ભાઇબંધ કોમોની જેમ મુમનોની પણ તરક્કી કેવી રીતે થાય વીગેરે બાબતોપર બહુજ સારો પ્રકાશ પાડવામાં આવે છે. ઉમ્મીદ છે કે બીજા ઇસલામી ભાઇયો ઉપરાંત ખાસ કરી દરેક મુમન બીરાદરે તો કોમી તરક્કી ખાતર આ માસીક જરૂર ખરીદવુંજ જોઇએ.

વાર્ષીક લવાજમ રૂ. ૩ છુટક નકલ આના ૬

લખોઃ—મેનેજર 'મુમન મિત્ર'

મુંબઈ નં. ૭

શરીઅતની શરૂઆત
નો
થોડોક હીસ્સો.

અરે સુનરે ઈમાની, દીન કેરી બાતી;
વે સુન સુન હુકમ, સીસ લો આપ જાતી.
સો ઈબાદત કેરા, સુનરે બયાના;
એ સુને સુ કબુલો, હે કરના જાના.
સુન ઇમાન તો પહેલા, સહીરે કરના;
સો સુન સુન બયાન, નત એસ રીતે ચલના.
સુન એકરાર તસદીક, એ હે ઈમાના;
તુ સુનને એસકા, મન ધર બયાના.
કે કલ્મા તઇયબ, જુબાંસુ કહીએ;
અને માએને એસકે, સાચે મનમાં લહીએ.
કે નાંહી કોઈ માબુદ, પુજા જીસકી કીજે;
સહી પેલા પેલા એસા, ચતરે દીજે.
પીછે મગર હે અલ્લાહ, કહીએ પુજાકી ઠામા;
ભી રસુલ એસકા, મહંમદ નામા.
એ સચકર બુજના, હે આપકી જાતી;
સુન એ તો તસદીક, હે રે કેહાતી
અને ઇબાદત સબબ, કામલરે જાનો;
કે ઇમાનકા સબબ, પુરા ઇબાદત માનો.

કે પુરા સબબ, ઇમાન કેરા;
સો ઈબાદત કરની, બુજીઓ સવેરા.
એ અકીદા હે બુજો, સુન્નત જમાતા;
જે ખાન રે કહીએ, વલીયોંકી જાતા.
તો વલીયોં કેરા, એ આકીદા કહાવા;
કે સુન્નત જમાતમાં, હુવે વલી રે દેખાવા.
કે ચાર યારી બના, કો વલીરે નાંહા;
× × × ×
તો નત મન દેની, વે ઇબાદત રીતા;
અને નસદન કહો, મન ધર પીતા.
રે તુંહી
ઈમાન સેતી મુમના, સબબ ઇબાદત જાનરે, સબબ ઈબાદત જાન;
વલીયોંકી રીત હૈ, સુધી મન પેછાનરે, સુધી મન પેછાન.
(૧)

બસ.

સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
ઇબાદત હે કરની, વલીયોં રીત મન ધરની;
મુજતહદું જું રે આખા, સહી દાખા જે.
સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
તસદીક હે ઈમાના, ઓસકા ઘોર આખા બયાના;
ઈબાદત સબબ કહીએ, મન ધર લહીએ જે.
સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
હે ઈબાદત મન ધરની, વલીયોં કેરી જેસી ચલની;
જે મુજતહદ આખે એના, મન ધર લેના જે.

(૨)

સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો.
સાહેબ જે મઝહબ કેરે, મુજતાહદ બુઝો સવેરે;
જનુને હે મઝહબ કીતા, સહીકર દીતા જે.

સુનો જીવહો, સુનો વીર હો,
અનુપર કરમ કીયા દહી, ચારયારી વે હુવે સહી;
અનેક મઝહબ સીસ ધર લહીએ, સાચે કહીયે જે.

સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
વલીયોંને જે સીસ ધરલીતે, અનંત વલી યે દેખીને;
એ ઠામ બના વલી નાંહા, કસી ઠાંહા જે.

સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો.
અનંત વલીયોં કેરા નામા, વલી હુવે, યે મઝહબ ઠામાં;
ઓર ગવાહીકા નામા, કસ હી ઠામા જે.

સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
વલીયોંકી કરોને રીતા, જનુકુ હે ચાતેરે મીતા;
સીધી રાહા તો રબને ચાયે, વલી કેલાયે જે.

સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
નસીઅત સહી બુજોબાતી, જો છુટા ચાહો જાતી;
તો એ સુન સુન લો ને બેના, મનમાં દેના જે.

(૨)

અરે સુનરે ઇમાની, દીનકે બેના:
સહી સુનસુન એ ઇબાદત, રીત ચંતરે દેના.
જે ઇમાનકા સબબ, કામલ કેલાયા;
એ સુનંત જમાતકા, આકીદા સુણાયા.

જુંં કોઈરે કસી, કામકુ હે ચાલા;
ઉસ કામ કાજ હે, સબબ બનાતા.
યું ઇબાદત કેરી, બુજો રે રીતા;
કે ઈમાન કામલ, એ સબબરે કીતા.
એ આકીદા સુન્નત, જમાત હો કેરા;
એ સુન સુન સહીકર, લીજીઓ સવેરા.
જે સુન્નત જમાત, કહીએ ચાર યારી;
એ આકીદા અનુકા, જે જમાત સારી.
સો મુજતહેદુ કેરે, મઝહબ માંહા;
વે મઝહબ બના, કો સુન્નીરે નાંહા.
વે મઝહબ સુનસુન, ચંતરે દીજે;
અને ઈબાદત એસી, નત નત કીજે.
અરે સુનરે ઇમાની, ભયે ઈબાદત બેના;
નત દીન મન ધરના, સો નત નત સુન્ના.
નત ઇબાદત કરની, ઇબાદત બેના;
જું મુજતહદો કેરા, સહીરે કેના.
હુઇ તારીખ સાતમી, જીલકાદ માસા;
સો ઈબાદત બેન, લખનેકી આસા.
અને અગ્યાર સો ને એક, જાનોરે સાલા;
એ સુનસુન એતના, કહોરે નત હાલા.

રે તુંહી.

ઇમાની મન લાહસી, ઈબાદત કેરે બેનરે, ઇબાદત કેરે બેન;
જું મુજતહદું આખીયા, મન રાખો વે કેનરે, મન રાખો વે કેન.

(૩)

ચાલ.

ઈમાની મુમન ઇબાદત કરની;
વલીયોં કેરી, રીત મન ધરની.
ઈબાદત કરની મુમની,
મુમન સુન સુન દીનકી બાતરે,
સીખોને ચલની ઉનકી,
વલી હુવે જે જાતરે.
મુજતહદોને જે આખીયા, સુન સુન લીજે બેનરે;
વલી હુવે ઓસ રાહથી, સહીજે માને કેનરે. (૧)

દીન હે દરીયા, થા ના પાવા;
તારૂ બના, ડુબતા દેખાવા.
તારૂ બના જે પેરીયે,
ડુબે વે દરીયા માંએરે;
કનારા અનુ નાંહે પાહીયા,
ખબર અનુકી નાંએરે.
મુજતહદ હે રબને કીએ, ખાતમ નબીક કારને;
દારીયાકુ વે પેરે સહી, કનારેકુ પોંચે ધારને. (૨)

જે દીસેરે નેતું, ના દરપન ચાહીએ;
જે બાલાભી બુજે, વે બેન કયું છુપાઇએ.
મઝહબમાં વલી હુવે,
એ બેન કેરે વારને;

મુજતહદ યે રબને કીયે,
નબીકે દીનકે કારને,
હકકુ જે જાકર પોંચીયે, વલી હે ઓસકા નામરે;
યે સબ વલી હુવે સહી, મઝહબ કેરે ઠામરે. (૩)

એ જાહેર નીશાનીયાં,—વલી હે દેખાતે,
મઝહબોં માંહે, હોતે હે જાતે.

મઝહબ માંહે વલી હોવે,
જાહેર એ નીશાનીએં.

હકકુ જે પોંચે વલી હુવે,
બાત એ સહી જાનીએં.
મુજતહદ તારૂ સહી જાનો, દીસે પરતગ નેનરે;
વલી કનારે પોંચીએ, અનુકે મઝહબ મેનરે (૪)

મુજતહદો બના, પંથ જે કરાએ,
કનારે ના પોચે, હેં ડુબતે દેખાએ,

મુજતહદો બના ઔર;
કાચા પંથ હે બંધાવતે,

વલીનાંહે ઓસ પંથમાહે,
નજરૂ કો આવતે.
દુએ કેરી નીશાનીયાં, પરતગ જે દીસે સહી;
હુકમ સહીના પોંચીયાં, કીયા જેથા અપના દહી. (૫)

જાહેર પટોતરા, સુનને ઈમાની,
મજહબ ઝાઝ, જેસીરે નીશાની.

મજહબ જેસા ઝાઝ દરીયા,
પાર જાનેકુ બેઠીએ;
કનારેકુ પોંચને ઝાઝ દરીઆ,
બેઠ માંહી પેઠીએ.
શુકર કીજે બેઠ ઝાઝુ, રબને એસે કીએ;
ખાતમ નબીકી દોસ્તી, રબને બના હમકુ દીએ. (૬)

કભી કો મજજુબ, વલીરે દેખાવે,
વે મઝહબ બાએર, હે નજરૂ આવે.
મજઝુબકો વલી દેખાવે,
દીસે વે મઝહબ બારરે;
મઝહબ કે વે બાએર નાંહા,
સુનો વે બચારરે.
મઝહબ માંહે વલી હુવા, બાહેરે ચલીયા જાનરે;
સંભાળ જો ના સકીયા, ફરતા હે ગેલા માનરે. (૭)

× × ×
× × ×
આવે દોની રીતથી,
સુધીયાં તો કુછ ઓસમાં નાંહી;
જાહેર નીશાની દેખોને નેના,
નાંહી કસી પંથકી માંહી.
× × ×
× × × (૮)

કપડે તનકી, સુધીયાં ગહી;
તો મુએ બાજ ઓસકી, ખબર ના પાહી.

સુધીયાં ગમાઈ તન ઢાંપને,
એસી હુઈ જાતરે;

અવર કોઇ પંથકી,
બુઝતા નાંહી બાતરે.

મઝહબ બના વલી હોતા, અવર પંથ હે જા રેતા;
કછુભી નીશાની અવર પંથકી, આપ તનમાંહી આનતા. (૯)

(૪)

ઇમામ આઝમ કેરા, હે મઝહબ મેરા;
અબુ હનીફા જે કેતે, હે બુઝીઓ સવેરા.

બીબી હનીફા અનુકી, માકા રે નામા;
માતા નામ સુ મશહુર, થે મુલક ઠામા.

અબુ હનીફા કુનીયત, હુઇ તો જાનો;
જે ઇમામ આઝમ, નામ રે પછાનો.

સહી રહમત અનુકુ, કરે રે દહી;
અનુ ઈજતેહાદ કેરી, બાત સહી રે લહી.

હુવા લોક બોત હનફી, મઝહબ કેરા;
જે ઇમામ આઝમને, કીયા રે સવેરા.

અને હન્ફી મઝહબ, હે રે કેલાતા;
એ મશહુર જગમાં, સહી રે બાતા.

અને શાગરીદ અનુકે, હુવે એસે રે કહીએ;
કે વેભી મુજતહદ, બુજને લહીએ.
હુવે અનુમાંહી મશહુર, દોરે નાંમા;
ભી અનુકે હુકમ પર, સબ જગ કરે કામા.
વે ઈમામ યુશુફ, નામ હે કેતે;
ભી ઈમામ મહંમદ, હે નામ સુ લેતે.
એ મશહુર શાગરીદ, કેરી રે જાતી;
ઇમામ આઝમકે શાગરીદ, બુજીઓ બાતી.
સહી ઇમામોં કે બેનોમાં, હે એભી રે બોલે;
સો ઈમામોંકે બોલકે, બોલાયે રે તોલે.
કભી આસાન હે કીયે, બોલ ઇમામોં કેરે;
એસે બોલ તો અનુકે, હે બુજીઓ સવેરે.
હે કહાં ઠામ અનુને, બેન કીયેરે આસાના;
સહી ફતવા ભી અનુપર; બોત ઠામ હે જાના.
એ ઇમામકે શાગરીદ, એસે રે કહીએ;
એ મુજતહદ હે એસે, બુજકર લહીએ.
એ મજહબ હનફી, બુજો રે નાંમા;
સહી અનુકે બેન, ભી ઓસ ઠાંમા.
એ મઝહબ કેરી, બુજો રે રીતા;
સો હનફી મઝહબ, બુજો મન ધર પીતા.
એ મઝહબ ઈમામ, આઝમ કેરા;
વે હનીફા નામ સુ, બુજીઓ સવેરા.
એ મુજતહદ ઇમામ, આઝમ રે કહીએ;
જનુ મઝહબ કીતા, એ સુનકર લહીએ.

બી એ હે અકીદા, સુન્નત જમાતા;
કભી મુજતહીદ ખતા, હે કરતા સુનાતા.
ઇમામ શાફી કેરા, મઝહબ કહીએ;
એ મઝહબ દુજા, સુ તકર લહીએ.
બી ઇમામ માલક, હે મઝહબ કીતા;
એ મઝહબ તીજા, હે રે સુણીતા.
અને ઇમામ અહમદ, હંબલી નામા;
એ ચોથા મઝહબ, કેરી રે ઠામા.
અલ્લા રહમત કરે, ચારોંકે નામા;
એ ઈમામ જે ચારોં, કીયે ઈજતેહાદ કામા.
બી શાગરીદ અનુકે, જનુ ઇજતેહાદ કીતા;
બી અનુપર રહેમત, કરે રે મીતા.
એ હક બના રાહા, કુછ ઓર નાંહી ચાતે;
એ હક કેરી રાહાકુ, હે સહી રે ઢુંઢાતે.
કહીએ અપને ઈમામને, હક હે પાયા;
જે હનફી મઝહબ, હે રે કેલાયા.
અને દુજે હકકુ, હે રે ઢુંઢાતે;
એ હક બના ઓર, કુછ નાંહી રે ચાતે.
કે હક તો એક હે, ચાર રે નાંહા;
એ સહી કર સમજના, હે મન માંહા.
સો અપને, ઇમામને, રાહા હકકી પાઈ;
યું યકીન સુ ઇમાની, બુજીઓ ભાઇ.
અને દુજે હેં હકકુ, ઢુંઢતે કહીએ;
એ અકીદા સાચા, મન માંહી લહીએ.

પણ હક બના ઔર, કુછ આતે રે નાંહા;
નાંહી ગેર કુછ આતા, અનુ પંથેઠ માંહા.
પણ સહી હે હકકુ, હે રે ઢુંઢાતે;
એ હનફી મુમન, મન સહી હે લાતે.
રે તુંહી.
ઈમામ અપને મઝહબકે, હકકું પોંચે જાનરે, હકકુ પોંચે જાન;
દુજે હેં હકકુ ઢુંઢને, સાચા યું મન આનરે, સાચા યું મનઆન.

(૫)

નઝમ.

ઈમાનીહો ઈબાદત કરની રે તમે સુનોરે,
રીત મઝહબ મન ધરની રે તમે સુનોરે.
હકકુ પોંચા કહીએ રે તમે સુનોરે,
ઈમામ હમારેકુ લહીએ રે તમે સુનોરે.
હક તો એ કહે જાનો રે તમે સુનોરે,
મઝહબ ચાર હે પેછાનો રે તમે સુનોરે.
ચલની કી જુઇ ચાર રીતા રે તમે સુનોરે,
ચારો તો નામ હે સુણીતા રે તમે સુનોરે.
કહેં એ ચારો હક પાયા રે તમે સુનોરે,
તો હક એક નાં કેલાયા રે તમે સુનોરે.
યું તો નાંહે સુનોને ઈમાની રે તમે સુનોરે;
હક એક બાત સહી જાની રે તમે સુનોરે.
સુની યું સહી મન દીજે રે તમે સુનોરે,
ઈમામ આઝમકા નામ લીજે રે તમે સુનોરે.

કહીએ અનુ હક સહી પાયા રે તમે સુનોરે,
આકીદા એ સાચા દેખાયા રે તમે સુનોરે.
દુજે હેં હકકુ ઢુંઢાતે રે તમે સુનોરે,
હક બના ઓર નાંહી ચાતે રે તમે સુનોરે.
અકીદા હે એસા મન ધરના રે તમે સુનોરે,
મઝહબ એક મન કરના રે તમે સુનોરે.
વલીયોંકી એ સહી રીતા રે તમે સુનોરે,
મઝહબ એક ચંત દીતારે તમે સુનોરે.
હક પાયા ઇમામકા જાનો રે તમે સુનોરે,
હક અનુ સહી પાયા માનો રે તમે સુનોરે.
જગમાં તો વલી વે કેલાએ રે તમે સુનોરે.
રબને અનુકુ ચાએ રે તમે સુનોરે,
દોઆ રબે કબુલ તો કીની રે તમે સુનોરે,
બાલે થી ભી રેવે નાંહી છાની રે તમે સુનોરે.
કરની ઇમાની વે રીતા રે તમે સુનોરે,
વલીયોં જે કામ ચંત દીતારે તમે સુનોરે.
વલી હુવે બોત ઓતેરે રે તમે સુનોરે,
હનફી મઝહબ કેરે રે તમે સુનોરે.
હિંદુસ્તાન મુલકકા એ નામા રે તમે સુનોરે,
મઝહબ હે ઈસ ઠામારે તમે સુનોરે.
મહાવન લેહર બદખસાન કહીએ રે તમે સુનોરે,
મુલક દો હેં એ લહીએ રે તમે સુનોરે.
હનફીકે મઝહબ માંહા રે તમે સુનોરે,
મઝહબ ઓર કુછ નાંહા રે તમે સુનોરે.

તુરકસ્તાન મઝહબ ઇમાની રે તમે સુનોરે,
હન્ફીકી રીત ઔર નાંહી જાની રે તમે સુનોરે.
રૂમમાંહી હન્ફી હેં સારે રે તમે સુનોરે,
શહેરમાં જે રેહતે હે કનારે રે તમે સુનોરે.
કે એ સબ હનફી કેલાએ રે તમે સુનોરે,
મુલક જે પાંચ હે ગણાયે રે તમે સુનોરે.
દેખો ખુબી મઝહબ કેરી રે તમે સુનોરે,
હનફીકે નામકી સવેરી રે તમે સુનોરે.
મઝહબ અપના હે એસા રે તમે સુનોરે;
ચહુચક જાને સબ વેસા રે તમે સુનોરે.
શુકર હે કરના ઈલાહી રે તમે સુનોરે,
એસી રાહા સુધી હેં પાહી રે તમે સુનોરે.

---

(૬)

એસા ઈમામકા મઝહબ, કીયા મકબુલ દહી;
સો ઈમામ આઝમકા, બુજો રે સહી.
કે પાંચ રે મુલ્કોને સહી કર લીતા;
એસા મકબુલ મઝહબ, કીયા રે મીતા.
અને છઠા જે મુલક, હે રે ખુરાશાના;
ભી એસ માંહી મઝહબ, એ પોંચા હે જાના.
અને રૂમકી હદ, જાં લગ હે કેહાતી;
હેં તાં લગ હનફી, બુજો રે બતી.
પણ ઇરાન ને એરાકમાં, એ રે નાંહા;
નાંહી વે તો ચારૂં, મઝહબ માંહા.
વે તો મઝહબ ચારૂંકે, નાંહી તાબે રે કેલાતે;
વે તો ઓર કુછ પંથી, હેં રે કેહ્લાતે.

જે કુછ કુછ ભેદ, હે અનુકા પાયા;
સો ઈમાનકી ફસલમાં, હે આખર લખાયા.
વાં દેખેસુ હકીકત, અનુકી જનાવે,
સો કુછ કુછ ભેદ, હે અનુકા પાવે.
અબ અનુ બના ઓર જે, બુઝો રે ઠાંમા;
હેં સબ જાગો હનફી, મઝહબ નાંમા.
દેખો ખુબીએ હનફી, મઝહબ કેરી;
એ સુનસુન બેગે, કબુલો સવેરી
અને જે જે હેં રેહતે, દરીયા કનારે,
વે શાફીકે મઝહબ, મહે રે સારે.
જે દરીયાકે બેટમાં, હેં રેતે રે સુણાતે;
વે શાફીકે મઝહબ, માંહે હે કેલાતે.
અને મકકેકે આસપાસ, કોઈ કોઈ ઠામા;
હે માલકી મઝહબ, બુઝો રે નામા
અને મકકે માંહે થોડે, હે બાહરે બસાવે;
જે માલકી મઝહબ, કેરે રે કેલાવે.
અને કોઈ કોઈ હંબલી, મઝહબ કેરે;
સો માલકીયોં સેતી, બુઝો થોડે સવેરે.
એભી મકકેકે આસપાસ, હે રે રેતે;
ઈમામ હંબલ કેરા, જે મઝહબ લેતે.
અને બદદુઓંકી થોડી, હે પાદશાહી;
સો મકકેકે પાસે, હે ખબર સુણાહી.
હેં થોડેક લોક, થોડે રે ગાંમા;
વે પાદશાહી કેરા, હેં ધરતે નાંમા.

વે જદી મઝહબકે; હેં રે કેહાતે;
અને થોડે થોડે અનુમાં, હે શાફી રે સુણાતે.
બાકી રહેતે હેં જદી, મઝહબ કેરે;
સો ચારૂં મઝહબથી, જદી રે અનેરે.
એ જદી મઝહબ, ચારોંથી જુઆ;
એ થોડે બરસું, અબ હે હુઆ.
બાકી હનફી મઝહબ, દીસે સબ ઠાંમા;
જે મુલકોં કેરે, લીએ રે નાંમા.
તુ સુનરે ઇમાની, દીનકે ભાઇ;
એ મઝહબ કેરી, બાત ખુબી રે દેખાઈ.
હો હનફી ભાઇ, બેગે પંથ રે ચલના;
અને એક કર મનમાં, એતના ધરના.
રે તુંહી.

હનફી હોઇએ મુમના, કીજે ઇબાદત રીતરે, કીજે ઇબાદત રીત;
જેસી બોલ મઝહબમાં, વે મન ધરની પીતરે, વે મન ધરની પીત.

(૭)

પહેલ.

સુન ઈમાની દીનકી રીતારે,
સુનસુન કરની મન ધર પીતારે.
ઈબાદત નેહ સેતી સહી કરનીરે,
રીત વલીયોંકી સહી મન ધરનીરે.
જે કામ કરતે વલીયોંકી જાતીરે,
વે કામ કરો નત આપ જાતીરે.

ઇબાદત કેરા સુનો વે બયાનારે,
સુનસુન યાદ રાખો મન ધાનારે.
મેરે મનમાંહે એ આવારે,
ઇબાદત કેરા બયાન લખાવારે.
કડી બંધ હું લખના ચાતારે,
અદકા બોલ કડી બંધ આતારે.
અદકા બોલ બેહુદા દેખાતારે,
મસલેમાંહી નાં ખુબ લગાતારે.
અદકા બોલ જે મસલે માંહાંરે,
વે તો હે ખુબ લાગે નાંહાંરે.
કડી બંધ બેના મસલે લખાહુંરે,
બોલતો અદકા નાંઓસમાંહી લાહુંરે
કડી બંધ જો નાંહી લખાતારે,
પાધરી લખતે ડર હે આતારે.
ચોર રખે બોલ ઓછા કરાવેરે,
કે લે અદકે માંહી મેલાવેરે
તબ તો સુધી રાહા ભનાવેરે,
ખુને જા ગવારોંકુ ભુલાવેરે
નામ લે અનુકુ મેરા બતાવેરે,
એ ડર બોત મેરે દલ આવેરે.
ઓસ કાજ હું કડી બંધ લખાતારે,
બેત માંહી બોલ અદકા હે આતારે.
પણ કયા કીજે કુછ નાંહી ચારારે,
ડરકે લીતે એ સોચ સવારારે. (૮)